

Gleistal

De opfok wordt gehouden in grote groepen en gevoerd met een alfa-feeder.

De melkgeitenstal is relatief laag, maar heeft grote luchtinlaten.

Omdat de vergunning er nog niet is, lopen de geiten tijdelijk in een tent.

'In Duitsland is het ook niet gemakkelijk'

Tekst: Wilma Wolters – Foto's: ForFarmers

Een club van zo'n 45 geitenmensen trok begin november door het oosten van Duitsland. Ze bezochten onder leiding van mengvoerbedrijf ForFarmers twee geitenbedrijven en een kaasmakerij en kreeg zo een idee van de geitensector in Duitsland. Verbaasd was men vooral over de verschillen tussen een van oudsher staatsbedrijf en het 'vrije' ondernemerschap.

De geitenmelkmarkt in Duitsland is 40 miljoen liter groot. Ongeveer een kwart van deze productie wordt gerealiseerd in het oosten van Duitsland op vijf tot tien bedrijven. In het zuiden in de bergen, in Beieren, zitten veel kleine

bedrijven. Het zijn veelal zelfzuivelaars en biologische bedrijven. Geitenspecialist bij ForFarmers Mark Elshoff heeft zijn werkgebied deels in Duitsland. Hij kent de sector dus aardig. "Het grootste verschil met Nederland is de minimale infrastructuur van de sector", zegt hij. "De mengvoerbedrijven hebben geen geitenspecialisten en ook andere diensten zijn eigenlijk niet toegespitst op geiten. Klauwbekappers voor geiten kent men er bijvoorbeeld niet. Veel technische kennis wordt uit Nederland gehaald. Op het gebied van management en ondernemerschap moeten Duitse geitenhouders echter veel zelf ontdekken. Dit leidt soms tot creatieve oplossingen waar de Nederlanders weer van kunnen leren."

Hiërarchie

Gleistal Agrar is een oud staatsbedrijf en omvat naast een geitentak ook een akkerbouwbedrijf, schapenhouderij, zoogkoeien-

Het reisgezelschap zag dat de geitensector in Duitsland nog nauwelijks een infrastructuur heeft ontwikkeld.

De Vries

In aanbouw zijnde 100-stands buitenmelker met opmerkelijke noviteiten.

De melkgeitenstal biedt veel licht. De geiten staan in twee groepen.

De eerste gehoornde opfok. Voor velen een vreemd gezicht.

houderij, houtproductie, biogaswinning, wijnbouw, transportbedrijf en autobedrijf. Elshoff legt uit: "Het is een soort coöperatie met zo'n vijftig leden en drie directeuren. Die nemen de beslissingen." Het melkgeitenbedrijf telt 2.100 dieren en de opfoklocatie huisvest er 2.200. "De directeuren zien een groeiende markt voor geitenmelk in Duitsland en hun ambitie is dus om te groeien", aldus Elshoff.

De stallen verbloemen hun oorsprong in het communisme niet. Met de aanpassingen zijn ze geschikt gemaakt voor geiten, maar ze zijn laag naar Nederlandse maatstaven. Dit in combinatie met het landklimaat, maakt dat klimaatbeheersing een uitdaging is. "We kregen de indruk dat de jonge lammeren hierdoor qua ontwikkeling iets achter zijn met wat we in Nederland gemiddeld zien", zegt Elshoff. De geiten krijgen een rantsoen van natuurhooi en stro dat gevoerd wordt in ruiven. Daarnaast lopen ze zesmaal daags de 84-stands melkstal op om er krachtvoer te vreten. Van de zes keer worden ze drie keer gemolken. De dieren hebben een verplichte route in de stal, zodat alle geiten zes keer op de melkstand komen. Zo weet je zeker dat de dieren zesmaal per dag vreten, wat een voordeel kan zijn ten opzichte van het vrijwillig vreten dat in Nederland gebruikelijk is. De productie van de dieren ligt iets lager dan hier, weet Elshoff. "Tussen 900 en 1.000 liter, met 7 procent vet en eiwit." De melkprijs is vergelijkbaar met die in de Nederland. "De prijs is gelinkt aan de Nederlandse, met een kleine plus erop."

"Het managen van een geitenhouderij werkt anders dan wij gewend zijn. Net als bij ons, moet elke investering terugverdiend worden, maar door de extra managementlaag is dat nog belangrijker. Die extra schakel is ook het grootste verschil met Nederlandse en ook met 'vrije' bedrijven in Duitsland, vindt Elshoff. "Er heerst op dergelijke bedrijven meer

hiërarchie. De directeur dient te worden aangesproken met u, bijvoorbeeld."

Regelgeving leidt tot creativiteit

Hoe anders voelt het op het bedrijf van Jan en Hanneke de Vries, van oorsprong Nederlandse koeienboeren. Ook dat bedrijf is voor Duitse begrippen groot: er lopen ruim 2.200 geiten, gehuisvest in twee oude stallen (verse geiten en opfok) en één nieuwe stal (melkgeiten). "Wij moeten wennen aan die oude stallen", zegt Elshoff. "Maar Jan en Hanneke vinden ze praktisch; het kost niks en ze functioneren best goed." Dan is er ook nog een overkapping waar 200 geiten staan. "Die lopen dus echt buiten. Het is uit nood geboren, maar

naast hebben lokale overheden in Duitsland meer te zeggen dan in Nederland." De Duitse staat verbiedt geiten te onthoornen. Op veel plekken in Duitsland wordt het toch gedoogd om geiten te onthoornen, maar in de regio waar Jan en Hanneke zitten, heeft de lokale 'NVWA' vorig jaar besloten dat het niet mag. "Dit jaar hebben Jan en Hanneke bij de opfok voor het eerst gehoornde lammeren. Ze hopen dat het goed gaat als ze melkgeit worden." Dankzij de nieuwe stal is er meer vierkante meter per geit. Dit was een verplichting, maar De Vries hoopt dat het ook de nadelige effecten van het niet onthoornen vermindert. Daarnaast hielden de ondernemers rekening met de gehoornde geiten in

Duitse geitensector mist infrastructuur

bevalt goed." De geiten krijgen stro gevoerd en zelfverbouwde luzerne die als silage in de baal wordt gemaakt. De geiten krijgen nu onbeperkt krachtvoer gevoerd. Naar de toekomst toe wil De Vries beperkt en deels individueel gaan voeren om de efficiëntie te verbeteren. Hoewel De Vries precies weet hoeveel melk hij aan de fabriek levert, weet hij niet wat de productie per geit is. Elshoff schat het op 1.100 liter. "Het is een prima veestapel, waar zeker potentie in zit", zegt Elshoff.

Jan en Hanneke werken beide op het bedrijf en sturen hun personeel zelf aan. Eind jaren negentig zijn ze begonnen met geiten in Duitsland. "En dat bevalt goed, maar het is niet gemakkelijk", weet Elshoff. "Het vergunningenbeleid is strenger, bijvoorbeeld. Daar-

hun zelfontworpen nieuwe 100-stands buitenmelker. "De bestaande melkstallen in de markt vonden Jan en Hanneke niet passen bij hun bedrijf", legt Elshoff uit. "Ze willen de stand efficiënt benutten en de geiten dicht tegen elkaar aan zetten. Ook willen ze veel kopruimte creëren voor de gehoornde geiten. De geiten worden daarom ook niet met de kop vastgezet, maar er komt een beugel achter de geiten die hen opsluit." Begin december wordt deze melkstal in gebruik genomen. De nieuwbouw van de zelfontworpen stal is een van de meest indrukwekkende dingen die de reisgenoten hebben gezien. "We denken weleens dat we in Nederland met veel regels te maken hebben, maar dat is in Duitsland echt niet anders", vindt Elshoff. ✓